

Về Phố Hội

Vào một buổi chiều tà, lúc ngày đã sắp hết, tôi đặt chân lên phố cổ Hội An. Cảm nhận đầu tiên về nơi đây là một gam màu nâu thẫm. Khách bộ hành và hàng quán giờ này đã vắng, họ tập trung ở các nhà hàng Cao Lầu để ăn uống đặc sản xứ Quảng và ngắm ráng chiều về trên cửa sông Thu Bồn. Tôi đoán chừng những gia đình phố Hội đang cùng nhau sum họp bên mâm cơm chiều, trên những căn gác gỗ âm cúng. Mấy con chim sẻ chưa vội bay về nơi trú ngụ mà còn lẩn la tìm chút thức ăn sót vãi bên vệ đường. Thi thoảng có con bắt chọt bay vút lên trên mái ngói âm dương, đó là những hình ảnh động hiếm hoi điểm xuyết trên bức tranh rất đời thanh vắng giữa thình không hoàng hôn phố cổ.

Tôi gặp một thiếu phụ bỗng đưa bé ngồi hóng mát bên chân Cầu Chùa. Thấy tôi thần thờ, "độc hành" trong chiều vắng, chị ra điều tiếc rẻ: Hôm nay Hội An lại vắng vẻ như vậy đó, nếu chú tới đây vào ngày rằm như hôm qua sẽ thấy Hội An rất đẹp trong lung linh vô số đèn lồng của lễ hội. Tôi cũng tưởng tượng ra khung cảnh đó, nhưng thực sự thì tôi thích một mình nhìn ngắm và cảm nhận Hội An cô tịch như thế này hơn. Có điều gì như mơ hồ, như sắc sắc không không, quá khứ và thực tại như đan xen lẫn lộn, không khoảng cách, không biên giới. Nó như một bức tranh thế kỷ 17 còn sót lại nơi này.

Tản bộ trong lòng Hội An như vô định, phố tuy nhỏ hẹp về diện tích không gian nhưng cho ta cái cảm giác mê mông, sâu thẳm về thời gian, ký ức. Trở lại Cầu Chùa lúc này đèn đã lên, thứ ánh sáng ở đây không chói, không loè loẹt như những nơi đô thị khác. Đó là thứ ánh đèn vàng nhạt khiêm nhường, thứ ánh sáng yếu ớt nấp dưới hàng hiên hay dịu dịu tỏa ra từ những ô cửa sổ nhỏ. Mùi nhang trầm phảng phất từ một ngôi chùa cùng với tiếng gõ mõ lộc cộc..., giọng kinh Phật nhẹ nhàng, sâu lắng, lan dần vào những con hẻm hun hút quanh co.

Có một nhà nghiên cứu đã khẳng định, Hội An là nơi duy nhất trên thế giới con người hiện đại vẫn còn sinh sống trong các di tích. Quả vậy, khi chúng ta ngạc nhiên về một thành phố cổ còn tồn tại hầu như nguyên vẹn về nhiều mặt qua biết bao thăng trầm biến cố thời gian thì không khỏi thán phục những người dân - nghệ sĩ, họ đã cần mẫn bao đời nay để giữ gìn cho đất nước, cho nhân loại một di sản văn hoá độc nhất vô nhị.

Nhiều văn nghệ sĩ, và có lẽ cả những người không phải văn nghệ sĩ như tôi chẳng hạn, khi đã đến với Hội An rồi thì lưu luyến mãi mà đi không dứt. Hội An thật dễ gần gũi, mến thương, có một sức thu hút huyền hoặc. Nhưng ở đây dường như người ta chỉ hoài cổ, suy nghĩ và cảm nhận, ít khi nghe nhắc đến tình yêu. Cố thi nhân tài hoa Chế Lan Viên đã có thơ rất hay về vùng đất này:

Yêu ở đâu thì yêu
Về Hội An xin chờ
Hôn một lần ở đó
Một đời vang thủy triều

Rời Hội An, chắc hẳn trong mỗi du khách sẽ mang theo bao điều hoài niệm. Những mảnh vườn, những căn nhà nhỏ, những quán cà phê cóc, những con hẻm, cây cầu, những đêm tản bộ dưới trăng Hội An bàng bạc đắm say... Và cả tiếng rao nữa, tiếng rao mang đậm một chất giọng bản địa đặc sắc ấy có lẽ cũng tồn tại trong các ngõ ngách Hội An qua bao thế kỷ. Tôi tự nhủ mình, rồi sẽ còn quay lại nơi này nữa, vì yêu phố cổ lắm thay!